

PATVIRTINTA
Klaipėdos lopšelio-darželio „Nykštukas“
direktoriaus 2021 m. spalio 1 d.
įsakymu Nr. V1-52

KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „NYKŠTUKAS“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS IR STEBĖSENOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos lopšelio-darželio „Nykštukas“ (toliau – mokykla) Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – ugdyti pozityvų vaikų, darbuotojų elgesį, sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, mokyklos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais smurto ir patyčių atvejais.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. Smurtas prieš vaiką – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai. Yra šios smurto formos:

6.1.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.1.1.1. Žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.1.2. Fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas ir kt.;

6.1.1.3. Socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.1.4. Kibernetinės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, asmens tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą, pažeminti ir kt.

6.2. Patyčių dalyviai:

6.2.1. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamasi;

6.2.2. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.2.3. patyčias patiriantis suaugęs – mokyklos darbuotojas, tėvas (globėjas, rūpintojas) iš kurio tyčiojamasi;

6.2.4. patyčių stebėtojas – matantis ar žinantis apie patyčias;

6.3. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.4. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams);

6.5. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Mokykloje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

7.1. vaikų prieš vaikus;

7.2. darbuotojų prieš vaikus;

7.3. darbuotojų prieš kitus mokyklos darbuotojus;

7.4. vaikų tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš kitus vaikus, darbuotojus.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, mokytojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. Mokyklos direktorius yra atsakingas už mokyklos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

10. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo grupę (toliau – Prevencinė darbo grupė). Mokyklos direktorius prevencinės darbo grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie :

10.1. apibendrina duomenis dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

10.2. naudodamiesi pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.4. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, dėl mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos klausimais;

10.5. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi pedagogas, išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

10.6. atlieka kitus lopšelio-darželio apraše numatytus veiksmus.

11. Mokyklos pedagogai išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius aprašo įgyvendinimą, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokyklos darbuotojas, tėvas (globėjas, rūpintojas) reaguodamas vadovaujasi mokyklos Reagavimo į patyčias ir pagalbos joms įvykus planu (1 priedas):

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

11.3. jei reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (mokyklos darbuotojus, tėvus (globėjus, rūpintojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.4. informuoja grupių mokytojus ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ar smurto atvejus;

11.5. mokytojai informuoja vieną iš Prevencinės darbo grupės narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (2 priedas).

12. Prevencinė darbo grupė gavusi informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas);

12.5 formą registruoja Patyčių registracijos žurnale (3 priedas):

12.6. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;

12.7. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

13. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

13.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją, esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

13.2. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

13.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

14. Direktorius, gavęs informaciją apie darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš vaiko:

14.1. individualiai kalbasi su skriaudėju ir skriaudžiamuoju;

14.2. rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis dėl psichologinės pagalbos ir, esant psichologinės pagalbos poreikiui, apie įvykusį smurto ar patyčių faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša psichologinės pagalbos teikėjui;

14.3. skriaudėją supažindina su tvarkos aprašo nevykdymo pasekmėmis;

14.4. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) informuoja Klaipėdos miesto policiją, Vaikų teisių apsaugos skyrių, Pedagoginės psichologinės tarnybą, vaiko tėvus (globėjus, rūpintojus);

14.5. pateikia raštišką pranešimą prevencinei darbo grupei apie gautą pranešimo apie smurto ar patyčių atvejį ir kreipiasi dėl smurto ar patyčių situacijos sprendimo.

15. Patyčias patiriančio vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie mokykloje vykstančias patyčias:

15.1. nedelsdami informuoja grupės pedagogą, švietimo pagalbos specialistą ir/ar administracijos atstovus apie vaiko patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai);

15.2. sužinoję apie viešas patyčias kibernetinėje erdvėje, smurtaujančio ir smurtą patiriančio nepilnamečio vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu: www.draugiskasinternetas.lt.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti deleguotas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

17. Su smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi mokyklos darbuotojai.

18. Mokykla bendradarbiauja su vaikų tėvais, vietos bendruomene, Vaikų teisių apsaugos skyriaus, Pedagoginės psichologinės tarnybos ir kitų organizacijų, galinčių suteikti profesionalią pagalbą smurto ir patyčių prevencijos klausimais, specialistais.

19. Visų mokyklos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios ugdymo(si) aplinkos puoselėjimą, pareiga reaguoti į smurtą ir patyčias pagal Tvarkos apraše numatytą tvarką.

20. Tvarkos aprašas skelbiamas mokyklos internetiniame tinklalapyje, elektroniniame dienyne. Tvarkos aprašo nuostatos įtrauktos į mokyklos ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo teikimo sutartis.
